

Ingestuurd via website internetconsultatie

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EN DEN HAAG

Behandeld door Dhr. mr. E.C. (Edward) van Lent, curator en advocaat
Dhr. mr. R.A.G. (Ruud) de Vaan, curator en advocaat
Telefoon +31 71 535 80 38
E-mail info@tk.nl
Betreft Consultatie betreffende het insolventierecht
Plaats/Datum Leiden, 25 februari 2022

Geachte heer/mevrouw,

Via deze weg bieden wij u namens TeekensKarstens advocaten notarissen ('TK') graag onze reactie aan op het consultatiedocument betreffende het insolventierecht.

In deze reactie komen de volgende onderwerpen aan bod:

- I. Introductie TeekensKarstens
- II. Doel Faillissementswet: theorie en praktijk
- III. Pluraliteitsvereiste
- IV. Toename regeldruk, taken en risico's voor curatoren
- V. Lege boedelproblematiek en gevolgen daarvan
- VI. Fraudebestrijding en civielrechtelijk bestuursverbod
- VII. Administratie en informatieverplichtingen
- VIII. Informatievoorziening door de curator
- IX. Nieuwe regelgeving rondom turboliquidatie
- X. Reorganisatie en sanering van schulden

Wij geven u toestemming deze inbreng (online) openbaar te maken.

I. Introductie TeekensKarstens

TK is een middelgroot advocaten- en notarissenkantoor met vestigingen in Leiden, Alphen aan den Rijn en Amsterdam. Bij TK werken momenteel 35 advocaten en 14 (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen, die in hun werk worden ondersteund door een team van juristen, notarisklerken, secretaresses en andere collega's. In totaal werken zodoende ongeveer 100 personen bij TK.

De medewerkers van TK adviseren hun cliënten onder meer op het gebied van het ondernemingsrecht (waaronder fusies en overnames), faillissementsrecht, financiering en zekerheden, aansprakelijkheidsrecht, contractenrecht, privacyrecht, intellectueel eigendomsrecht, arbeidsrecht, bestuursrecht en huurrecht.

De cliënten van TK bestaan voornamelijk uit MKB-bedrijven (onder meer uit de sectoren retail, horeca en hospitality, vastgoed) uit binnen- en buitenland, grote multinationals, *start-ups* en *scale ups* (onder meer in de tech-sector) en (semi-)publieke instellingen uit de zorgsector en uit de onderwijssector.

De cliënten van TK hebben met enige regelmaat te maken met het insolventierecht, bijvoorbeeld wanneer zij zelf in financiële moeilijkheden (dreigen te) komen of wanneer één van hun afnemers of contractpartners failliet gaat. In dat soort situaties staan de adviseurs van TK die partijen met advies terzijde. De ondertekenaars van deze brief zijn op dit moment naast hun werk als advocaat ook werkzaam als curator. Bij deze curatorenwerkzaamheden worden wij ondersteund door een faillissementsmedewerkster. TK houdt zich dus op dagelijkse basis bezig met het insolventierecht.

Wij maken graag gebruik van de gelegenheid om op basis van onze praktijkervaringen input te geven op de internetconsultatie over de toekomst van het insolventierecht. Er zijn in onze optiek namelijk belangrijke knelpunten die aandacht verdienen van de wetgever en het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

II. Doel Faillissementswet: theorie en praktijk

Een veel gehoorde theorie is dat de Nederlandse Faillissementswet van oudsher tot doel heeft om een gecontroleerde en geordende afwikkeling mogelijk te maken van het vermogen van partijen die hun schulden niet langer (kunnen) betalen. Dankzij het insolventierecht zou gegarandeerd worden dat schuldeisers niet chaotisch 'over elkaar heen buitelen' bij het verhalen van hun vordering op de partij in financiële moeilijkheden, maar dat de boedel eerlijk verdeeld wordt. Op die manier zou iedere schuldeiser een eerlijk deel van de boedel uitbetaald moeten krijgen.¹ Bovendien zouden insolventies – meer in het bijzonder faillissementen – op macro-economisch niveau een zuiverende functie hebben.

De praktijk is echter tegenwoordig genuanceerder. Het is inderdaad zo dat een faillissement een zekere mate van chaos voorkomt – zeker als de rechtbank ook een afkoelingsperiode afkondigt – maar er is in onze optiek discussie mogelijk over de vraag of het Nederlandse insolventierecht daadwerkelijk leidt tot een eerlijke verdeling van faillissementsboedels. In werkelijkheid leidt een faillissement van een partij maar héél zelden tot een uitkering aan (gewone) schuldeisers zoals leveranciers. Meestal gaat al het geld naar een kleine groep (boedel-)schuldeisers.

Het zijn met name de 'grote' faillissementen zijn die het nieuws halen. Denk hierbij aan de faillissementen van Vroom & Dreesmann, Imtech, DSB Bank, waar de kranten van vol gestaan hebben. In die faillissementen was (en is) sprake van faillissementsboedels waar vele miljoenen euro's te verdelen waren (en zijn). Bij het bij het overgrote deel van de faillissementen in Nederland gaat het echter om MKB-bedrijven en ZZP'ers. Als dat soort partijen failliet gaan, zijn er vaak amper of geen bezittingen meer te verdelen onder de gezamenlijke schuldeisers. Banken en andere professionele financiers hebben namelijk vaak sterke zekerheidsrechten (rechten van pand en hypotheek) waardoor zij de opbrengst van een groot deel van de bezittingen naar zich toe kunnen trekken. Leveranciers met een

¹ In het consultatiedocument wordt onder punt 2.2 in soortgelijke bewoordingen gesproken over de rol van het faillissementsrecht.

eigendomsvoorbehoud of recht van reclame kunnen de door hun geleverde eigendommen rechtstreeks opeisen.

Nadat banken, andere zekerheidsgerechtigden en leveranciers met een eigendomsvoorbehoud hun rechten eenmaal hebben uitgeoefend, zijn er in de praktijk vaak alleen nog wat 'kruimels' te verdelen. In onze ervaring gaat het dan meestal om slechts enkele duizenden euro's per faillissement, terwijl de schuldenlast véél groter is. Deze 'kruimels' worden vervolgens in veruit de meeste gevallen verdeeld onder de curator, de Belastingdienst en het UWV. Andere crediteuren krijgen slechts bij hoge uitzondering een (gedeeltelijke) betaling.

De wetgever heeft er in het verleden bewust voor gekozen bijzondere posities te creëren voor verschillende soorten schuldeisers in een faillissement. In de Faillissementswet, Invorderingswet en het Burgerlijk Wetboek zijn verschillende bepalingen opgenomen die aan bijvoorbeeld de Belastingdienst, het UWV en de separatisten een bevoorrechte positie geven. Deze keuzes van de wetgever zijn in de afgelopen decennia versterkt doordat de Hoge Raad verschillende uitspraken heeft gedaan die de positie van banken in een faillissement nog verder verstevigd hebben.² Voor die keuzes van de wetgever en uitspraken van de Hoge Raad zijn op zichzelf goede juridische en (rechts)economische argumenten te noemen, maar de consequentie hiervan is inmiddels wel dat concurrente schuldeisers erg vaak met lege handen komen te staan.³ Als de wetgever wil bevorderen dat concurrente schuldeisers hogere uitkeringspercentages gaan ontvangen, zal zij regels moeten gaan bedenken waarmee de posities van de Belastingdienst en/of separatisten worden aangetast. Dit is vooral een politieke keuze.

III. Pluraliteitsvereiste

Een ander concept dat al lang onderdeel uitmaakt van ons faillissementsrecht is het pluraliteitsvereiste. Dit vereiste houdt in dat er minstens twee schuldeisers moeten zijn voordat het faillissement van een schuldenaar kan worden uitgesproken. De achtergrond van deze regel is dat het faillissement – in theorie – gericht is op de verdeling van het vermogen onder de *schuldeisers* (dus: *meervoud*) en dat het faillissement niet slechts beoogt één schuldeiser te dienen. De gedachte is dat een individuele schuldeiser geen faillissement van de schuldenaar nodig zou hebben om met behulp van beslag en executie effectief verhaal te kunnen nemen op het volledige vermogen van de schuldenaar. Deze theorie is in onze optiek achterhaald. Het komt in de praktijk zéér regelmatig voor dat de curator zijn werk feitelijk maar voor één of slechts enkele (boedel)schuldeisers verricht. Bovendien heeft een individuele schuldeiser lang niet zoveel bevoegdheden als een curator wanneer hij verhaal wil nemen op het vermogen van de schuldenaar. Om effectief verhaal te kunnen nemen is informatie over de vermogenspositie van de schuldenaar essentieel, en een individuele schuldeiser heeft die informatie vaak niet.⁴

² Het gaat dan bijvoorbeeld om uitspraken die het eenvoudiger hebben gemaakt voor pandhouders om vorderingen aan zichzelf te verpanden door middel van een verzamelconstructie op basis van een volmachtconstructie. Banken hebben die constructie in hun algemene voorwaarden verwerkt en zijn door hun professionele administratieve organisatie goed in staat om hiervan de profiteren. Leveranciers in het MKB blijken niet in staat om een soortgelijke constructie effectief op te tuigen. Daarnaast zijn er uitspraken van de Hoge Raad geweest die (onder meer) banken een zeer ruime mogelijkheid hebben gegeven om vorderingen met elkaar te verrekenen.

³ A. Karapetian, M.L. Lennarts en F.M.J. Verstijlen, "De positie van concurrente schuldeisers in faillissement. Een verkennend onderzoek naar de positie van concurrente (mkb-)schuldeisers in faillissement en de mogelijkheden deze te verbeteren", WODC-rapport Rijksuniversiteit Groningen, 2021.

⁴ De informatieplicht uit art. 475g Rv gaat veel minder ver dan de informatieplichten die een gefailleerde heeft tegenover de curator o.g.v. art. 105 Fw. Bovendien kan de curator (anders dan de deurwaarder) ook informatie opeisen bij derde partijen (art. 105a Fw) en deze partijen desnoods relatief eenvoudig onder ede laten horen (art. 66 Fw). In onze ervaring is art. 475g Rv een dode letter terwijl de informatieplichten uit de Faillissementswet veel effectiever zijn.

Het pluraliteitsvereiste leidt in de praktijk soms tot onrechtvaardige situaties, waarin ondernemingen hun schuldeisers op één partij na volledig betalen, waarna de achtergebleven schuldeiser grote moeite heeft om een faillissement (met bijbehorend onderzoek door de curator naar de gang van zaken voorafgaand aan het faillissement) af te dwingen. In onze optiek zou goed verdedigbaar zijn als de wetgever het voor schuldeisers mogelijk maakt dat zij op individuele basis het faillissement van de schuldenaar kunnen aanvragen.

Naar onze mening zou als onderdeel van deze wetwijziging ook duidelijk in de wet verankerd moeten worden dat aanvrager of aangever van het faillissement summierlijk aannemelijk zou moeten maken dat er daadwerkelijk activa te vereffenen zullen zijn (bijvoorbeeld als er aanwijzingen zijn dat de curator de bestuurder aansprakelijk kan stellen of dat er mogelijk paulianeuze transacties hebben plaatsgevonden). De faillissementsrechter zou hier naar onze mening ook ambtshalve op moeten toetsen. Deze toets zou moeten voorkomen dat er op grote schaal faillissementen worden uitgesproken waarin de curator feitelijk voor één (of zeer weinig) schuldeiser(s) op zoek moet naar activa, zonder dat er enig uitzicht is op een redelijke vergoeding voor die werkzaamheden (zie ook onderdeel V. hierna, over de lege boedelproblematiek). Als alternatief zou ook kunnen gelden dat de aanvrager bij het aanvragen van het faillissement dient te garanderen dat hij instaat voor de redelijke kosten die gepaard zullen gaan met een oorzaken- en rechtmatigheidsonderzoek als die kosten niet op een derde partij kunnen worden verhaald (tot een zeker maximumbedrag).⁵

IV. Toename regeldruk, taken en risico's voor curatoren

De afgelopen decennia heeft er een ontwikkeling plaatsgevonden waarin de regelgeving waar ondernemers rekening mee moeten houden, steeds uitgebreider en complexer wordt. Wij noemen als voorbeeld de privacywetgeving (AVG), die voor vrijwel alle ondernemingen betekent dat zij moeten investeren in een goede (digitale) beveiliging van persoonsgegevens, het opstellen van beleid en (privacy-)verklaringen en het opleiden van werknemers. Als de onderneming failliet gaat, moet de curator zich ook aan dit soort wetgeving houden.⁶

Voor curatoren geldt dat zij zich ook moeten houden aan regels rondom de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft). Om aan deze regels te voldoen,

⁵ Hierbij laten wij ons inspireren door de praktijk in enquêteprocedures bij de Ondernemingskamer. Ook in dergelijke procedures speelt wel eens de situatie dat de rechtspersoon waarop het onderzoek zich zou richten, onvoldoende financiële middelen stelt te hebben om de kosten van het onderzoek te kunnen dragen. Als de aanvrager van het onderzoek in dergelijke gevallen toezegt desnoods in te zullen staan voor de kosten van het onderzoek, kan de Ondernemingskamer het onderzoek toch laten plaatsvinden. Een dergelijke regeling behoeft in onze optiek niets af te doen aan de onafhankelijke rol die de curator (of bij de enquêteprocedure: de onderzoeker) heeft tegenover de aanvrager. Ook zou – geïnspireerd op Duits recht – gedacht kunnen worden aan het reserveren van een bepaald minimumbedrag (zoals gestort kapitaal) om een curator of bewindvoerder in staat te stellen een minimum aan (vereffenings-)werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

⁶ Dit is in de praktijk lang niet altijd eenvoudig. Zeker wanneer de onderneming die failliet gegaan is geen moeite heeft gedaan om zich aan deze wetgeving te houden – en dat soort ondernemingen zijn er veel – is het voor de curator heel moeilijk om AVG-compliant te zijn. De boedel beschikt vrijwel nooit over de financiële middelen om hier (alsnog) in te investeren, en het is bovendien zeer de vraag of een curator dergelijke investeringen nog mag of moet doen ten laste van de boedel. Het is immers zijn taak om de boedel te verdelen onder de gezamenlijke schuldeisers en de kosten te minimaliseren. Daarnaast zorgt de privacywetgeving voor ingewikkelde vraagstukken bij het realiseren van een doorstart. Bij een doorstart worden vrijwel altijd (persoons)gegevens met de doorstartende partij gedeeld, terwijl er discussie mogelijk is over de vraag in hoeverre de AVG dat toestaat. Een (te) strikte toepassing van de AVG kan ertoe leiden dat er geen doorstart mogelijk is, waardoor personeel en schuldeisers ernstig benadeeld kunnen worden.

moeten curatoren en hun medewerkers regelmatig opleidingen volgen en de nodige interne procedures inregelen om te voorkomen dat zij worden gebruikt als onderdeel van witwassen en financiering van terrorisme. Aan deze opleidingen en compliance-systemen zijn uiteraard kosten verbonden die in de praktijk worden gedragen door de (advocaten)kantoren waar curatoren werkzaam zijn.

Met relatief recente wijzigingen in de Faillissementswet heeft de wetgever aan curatoren een zwaardere taak toebedeeld in het kader van signalering en bestrijding van fraude. De curator heeft de wettelijke taak om te onderzoeken of voorafgaand aan het faillissement sprake is geweest van fraude en daarover aan de rechter-commissaris te rapporteren.⁷ Dit onderzoek is lang niet altijd eenvoudig; zeker fraudeurs leveren lang niet altijd een volledige en overzichtelijke administratie bij de curator aan, en het grondig onderzoeken van een administratie op aanwijzingen van fraude is vaak een tijdrovende opdracht. Een curator beschikt lang niet altijd over de (financiële) expertise en/of onderzoeksvaardigheden om een dergelijk onderzoek zelf te verrichten. Voor het inschakelen van een professioneel onderzoeksbureau heeft de boedel meestal geen middelen.

Hoewel ons geen kwantitatief onderzoek bekend is op dit terrein, is onze indruk is dat partijen in de praktijk steeds vaker curatoren (persoonlijk) aansprakelijk stellen vanwege vermeende fouten of (tucht-)klachten tegen curatoren indienen. In recente rechtspraak van de Hoge Raad wordt de drempel voor dergelijke aansprakelijkstellingen in onze optiek erg laag gelegd. Hiermee wordt in onze optiek een onwenselijke claimcultuur gestimuleerd. De tendens van deze rechtspraak is dat een curator – zodra hij een ‘regel’ schendt die in de wet staat of rechtspraak is ontwikkeld – hij erg snel persoonlijk aansprakelijk is voor de schade die kan ontstaan. Zeker tegen de achtergrond van een toenemende regeldruk en een uitbreidend takenpakket moet een curator dus héél voorzichtig optreden. Ook curatoren die eigenlijk nooit fouten maken zijn (daarom) genooddaakt om kostbare aansprakelijkheidsverzekeringen af te sluiten, waarbij de premiebetalingen voor dergelijke verzekeringen moeten worden gedragen door de kantoren waar de curatoren werkzaam zijn; deze kosten kunnen niet worden doorbelast in de boedels die de curator beheert en worden geacht te zijn begrepen in de tarieven die curatoren in rekening kunnen brengen.

Gelet op het voorgaande pleiten wij ervoor om bij de invoering van nieuwe regels en taken voor curatoren oog te houden voor het feit dat er de afgelopen jaren al een aanzienlijke toename van de regeldruk, het takenpakket en de (aansprakelijkheids-)risico's voor curatoren heeft plaatsgevonden. Bij elke nieuwe regel of nieuwe taak die de wetgever invoert zou gedegen onderzoek gedaan moeten worden naar de te verwachten effecten in de praktijk. Daarbij zou in onze ogen als uitgangspunt moeten gelden dat het niet redelijk is om collectieve voordelen (bijvoorbeeld: taken in het kader van de bestrijding van witwassen of de bescherming van privacy) na te streven terwijl de nadelen daarvan (bijvoorbeeld: de investering van tijd die gepaard gaat met het uitvoeren van die taken) ten laste te brengen van individuele curatoren of de kantoren waar zij werken.

Als curatoren de taak krijgen om (nog meer) maatschappelijke taken te vervullen, zou daar in onze optiek ook een redelijke vergoeding tegenover moeten staan die door de maatschappij collectief worden gedragen. Bij het invoeren van (nieuwe) wettelijke regels en plichten voor curatoren (met alle aansprakelijkheidsrisico's van dien) zou de wetgever nadrukkelijker oog moeten hebben voor de situatie dat het voor een curator met een lege boedel vaak simpelweg onmogelijk is om zich aan al die wettelijke regels te houden.

⁷ Art. 68 lid 2 Fw.

V. Lege boedelproblematiek en gevolgen daarvan

Eerder in deze zienswijze lichtten wij al toe hoe het komt dat faillissementsboedels tegenwoordig vaak vrijwel geheel leeg zijn (of leeg gehaald kunnen worden door separatisten). Als gevolg hiervan blijven vaak zelfs onvoldoende middelen in de boedel aanwezig om het curatorensalaris te voldoen. Dit noemen wij ook wel de lege boedelproblematiek.

Door de lege boedelproblematiek komen curatoren voor vervelende situaties te staan. Enerzijds hebben curatoren allerlei (wettelijke) basistaken (fraudebestrijding, Wwft, AVG et cetera) te vervullen op straffe van (persoonlijke) aansprakelijkheid, maar anderzijds zijn er doorgaans onvoldoende middelen in de boedel aanwezig om die werkzaamheden te bekostigen. In de praktijk leidt dat ertoe dat wij in toenemende mate onbetaald werk moeten verrichten. Wij sluiten niet uit dat er curatoren zijn die ervoor kiezen om in plaats daarvan te 'beknibbelen' op de tijd die zij besteden aan de wettelijke basistaken of zich niet meer beschikbaar te stellen om te worden aangesteld als curator.

Wij schatten in dat voor het werk dat wij als curatoren met onze medewerkers verrichten in de praktijk uiteindelijk gemiddeld € 50,00 tot € 75,00 exclusief btw per uur betaald wordt. In vergelijking met de uurtarieven die in de commerciële adviespraktijk gebruikelijk zijn voor een kantoor van de grootte van ons kantoor (variërend van € 150,00 tot € 325,00 exclusief btw per uur) blijven de gerealiseerde uurtarieven in de faillissementspraktijk ver achter. Dit terwijl voor beide soorten werkzaamheden hetzelfde soort hoogopgeleid personeel nodig is. Dit heeft tot gevolg dat onze curatorenpraktijk eigenlijk niet rendabel is.

Van de omzet die ons kantoor in faillissementen genereert, moeten niet alleen de salarissen van de curatoren en de faillissementsmedewerk(st)ers worden betaald, maar moet ons kantoor ook vaste lasten zoals verzekeringen, opleidingskosten, kosten van ICT(-beveiliging), huisvesting et cetera betalen. Wij zouden het ons goed kunnen voorstellen als er steeds meer kantoren zullen zijn die hun curatorenpraktijk om deze redenen gaan afbouwen, zeker in een periode waarin ook nog eens weinig faillissementen worden uitgesproken. Het gevaar hiervan voor de maatschappij als geheel is dat de curatoren die dan overblijven mogelijk juist de curatoren zijn die het minder nauw nemen met het uitvoeren van de wettelijke basistaken.

De lege boedelproblematiek leidt er ook toe dat misbruik en fraude onbestraft blijft. Doordat er regelmatig geen middelen aanwezig zijn om een gedegen rechtmatigheidsonderzoek te (laten) verrichten, kan voor curatoren een perverse prikkel ontstaan. Het kan lonen voor de curator om zo min mogelijk energie te steken in de (veel voorkomende) faillissementen waar weinig activa in de boedel aanwezig zijn en juist veel energie te steken in de (zeldzame) faillissementen waar wél middelen aanwezig zijn. In de praktijk spelen malafide bestuurders hierop in door ervoor te zorgen dat de door hun bestuurd onderneming vóór het faillissement (vrijwel) volledig 'leeggehaald' is met allerlei frauduleuze transacties die niet direct opvallen. Die malafide bestuurders gokken het er dan op dat de curator geen moeite zal doen om hier goed onderzoek naar te verrichten, omdat de kans klein is dat hij voor zijn werk betaald krijgt. Helaas zien wij in de praktijk dat deze tactiek regelmatig slaagt, en wij denken dat dit een groeiend probleem is.

Een mogelijke oplossing voor een deel van de lege boedelproblematiek zou kunnen zijn dat bij iedere oprichting van een rechtspersoon (B.V., N.V., Stichting, Vereniging, Coöperatie) of inschrijving in het handelsregister (eenmanszaak, VOF) een vast bedrag moet worden betaald aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Wanneer de rechtbank vervolgens een faillissement uitspreekt, kan de Staat de curator een minimale basisvergoeding betalen die hij kan (en moet) gebruiken voor het uitvoeren van de basistaken (waaronder: het instellen van een rechtmatigheids- en oorzakenonderzoek, het eventueel doen van

aangifte bij fraude en het zorgen voor compliance met de Wwft). In onze optiek kan deze basisvergoeding relatief beperkt van omvang blijven (bijvoorbeeld € 5.000,00) maar zou dit wel een sterk positieve uitwerking hebben op de mate waarin curatoren daadwerkelijk in staat zijn hun wettelijke basistaken naar behoren te vervullen. Uiteraard geldt voor deze vergoeding (net als bij het normale salaris) dat de curator tegenover de rechtbank en rechter-commissaris verantwoording zal moeten afleggen over de werkzaamheden die hij heeft verricht.

Er zullen ongetwijfeld partijen zijn die vrezen dat het invoeren van een verplichte betaling aan de Staatskas bij de oprichting of inschrijving van een onderneming ten koste zal gaan van de concurrentiekracht van de Nederlandse economie. Hier valt tegen in te brengen dat een matig functionerend insolventierecht (als gevolg van de lege boedelproblematiek) evengoed afbreuk doet aan de concurrentiekracht van de Nederlandse economie. Daarnaast kunnen wij ons voorstellen dat buitenlandse bedrijven er minder snel voor zullen kiezen zich te vestigen in Nederland als het faillissementsrecht in Nederland niet goed functioneert. Uiteraard kan de wetgever er ook voor kiezen om de basisvergoeding voor curatoren op een andere wijze te financieren (bijvoorbeeld uit de algemene middelen, waardoor alle Nederlanders hieraan meebetalen). Ook dit is uiteindelijk een politieke keuze.

VI. Fraudebestrijding en civielrechtelijk bestuursverbod

Recente wetgeving omtrent het civielrechtelijk bestuursverbod en versterking van de positie van de curator heeft tot doel gehad om fraude steviger aan te pakken. Wij stellen ons ernstig de vraag of dit doel bereikt is. In onze praktijk is niet merkbaar dat er minder sprake is van fraude rondom faillissementen.

Het civielrechtelijk bestuursverbod functioneert in onze optiek slecht. De belangrijkste reden daarvoor is in onze ervaring dat juist in gevallen waarin het evident is dat een bestuurder fraude gepleegd heeft, de boedel meestal al vóór het faillissement leeggeroofd is. In een dergelijke situatie – die wij regelmatig meemaken – heeft de curator niet eens geld in de boedel om het griffierecht te voldoen dat hij aan de rechtbank moet betalen voor het starten van een procedure waarin (tevens) een bestuursverbod kan worden geëist of een deurwaarder in te schakelen om en dagvaarding te bezorgen. In onze optiek zou de regelgeving rondom griffierechten moeten worden aangepast om de toegang tot de rechter voor de curator in dat soort gevallen te garanderen.⁸

Frauderende bestuurders zorgen er meestal wel voor dat zij geen registergoederen (zoals vastgoed) op hun naam hebben staan en stallen hun geld bijvoorbeeld op buitenlandse bankrekeningen. Op die manier is het voor de curator lastig om aan te tonen dat de bestuurder verhaal biedt voor een aansprakelijkheidszaak waarin tevens een bestuursverbod kan worden geëist. Zonder concrete verhaalsmogelijkheden kan de curator geen beroep doen op de Garantstellingsregeling voor curatoren. Als gevolg hiervan komt het in onze curatorenpraktijken regelmatig voor dat fraudeurs vrijuit gaan.

De Belastingdienst is enkele jaren geleden gestart met een pilotproject dat erin voorzag dat een curator – óók als er geen boedelactief was en óók als er geen beroep mogelijk was op de Garantstellingsregeling vanwege het ontbreken van concrete

⁸ Er zullen wellicht partijen zijn die vrezen dat wanneer de curator (anders dan andere partijen) 'gratis' procedures bij de rechtbank mag starten, dit kan leiden tot misbruik door curatoren en het starten van onnodige procedures. Daar valt echter tegenin te brengen dat curatoren voor het starten van een procedure (anders dan andere partijen) machtiging nodig hebben van de rechter-commissaris. Onze ervaring is dat rechters-commissarissen een verzoek om procesmachtiging doorgaans grondig beoordelen en waar nodig kritisch doorvragen of het starten van een procedure werkelijk nodig is. Deze toetsing voorkomt onnodige procedures.

verhaalsmogelijkheden – een beperkt budget bij de Belastingdienst kon aanvragen (circa € 5.000,00 à € 10.000,00) voor het starten van een procedure tegen een frauderende bestuurder, waarin (onder meer) een civielrechtelijk bestuursverbod kon worden geëist. Onze ervaring met deze pilot is positief, hoewel ook wij de nodige ruimte voor verbetering zien.⁹ De basisgedachte achter deze pilot ondersteunen wij van harte. Het is wellicht tegenwoordig politiek niet meer ‘handig’ om te hameren op een stevige aanpak van fraude – zeker niet als de Belastingdienst daarbij een rol speelt. Toch verdient de schade die fraudeurs aanrichten (in de vorm van onbetaalde belastingen en vorderingen van gedupeerde schuldeisers) onze ogen wel degelijk een krachtige aanpak. In gevallen van grove fraude zou enige boedelfinanciering door de Belastingdienst op zijn plaats zijn.

Een andere reden waarom het civielrechtelijk bestuursverbod in de praktijk onvoldoende effectief functioneert is, in onze optiek, het feit dat dit verbod volgens de wet pas van kracht wordt zodra het vonnis waarin dit verbod is opgelegd in kracht van gewijsde is gegaan. Als een frauderende bestuurder bij verstek veroordeeld wordt – hetgeen bij fraudeurs nogal eens gebeurt – heeft deze regel concreet tot gevolg dat het civielrechtelijk bestuursverbod pas van kracht wordt nadat de uitspraak in persoon aan de frauderende bestuurder is betekend door een deurwaarder of nadat hij een daad van bekendheid heeft verricht.¹⁰ Door verstek te laten gaan en vervolgens de deurwaarder slim te ontwijken kan een frauderende bestuurders dus relatief eenvoudig voorkomen dat het bestuursverbod van kracht wordt. Alle kosten die de curator heeft gemaakt voor het eisen van het bestuursverbod zijn dan feitelijk voor niets geweest. De wetgeving rondom het civielrechtelijk bestuursverbod zou moeten worden aangepast om ervoor te zorgen dat ook verstekveroordelingen na verloop van tijd effect krijgen – ook als de betrokken bestuurder zich onbereikbaar houdt.

Een andere reden waarom het civielrechtelijk bestuursverbod onvoldoende effectief werkt is, in onze optiek, het feit dat het relatief eenvoudig is om met schijnconstructies het bestuursverbod te ontwijken. Door een familielid of andere bekende formeel als bestuurder te registreren kan een veroordeelde alsnog feitelijk aan de touwtjes blijven trekken. Wij zouden ervoor willen pleiten om de (straf)wetgeving zodanig aan te passen dat ook het opzetten van en medewerken aan dit soort schijnconstructies strafbaar wordt, en bij de politie en het Openbaar Ministerie ook additionele capaciteit te scheppen om dit soort constructies actief op te sporen en te vervolgen.

Ook buiten de context van het civielrechtelijk bestuursverbod is het gebrek aan capaciteit bij politie en Openbaar Ministerie voor de aanpak van (faillissements-)fraude ons een doorn in het oog. Wij hebben de afgelopen jaren meermaals meegemaakt dat er in de door ons behandelde faillissementen evident sprake was van fraude en/of schendingen door de bestuurder van fundamentele informatieverplichtingen tegenover de curator. In meerdere gevallen heeft de rechter-commissaris de inbewaringstelling van betrokkenen bevolen. In de praktijk bleek vervolgens echter dat de politie simpelweg niet de capaciteit kon of wilde vrijmaken om de betrokkenen in hechtenis te nemen – ook als de verblijfplaats van de betrokkenen gewoon bekend waren. Op deze manier bleven fraudeurs in staat om simpelweg nieuwe bedrijven op te richten en over te nemen, waar zij opnieuw dezelfde praktijken toepasten.

⁹ In het kader van de evaluatie die de Belastingdienst zelf uitvoert hebben wij onze input geleverd. Voor zover wij weten is de uitkomst van deze evaluatie (nog) niet publiek beschikbaar.

¹⁰ Artikel 106a lid 1 Fw spreekt over een ‘onherroepelijk geworden’ uitspraak. Artikel 143 Rv scheidt de mogelijkheid van verzet tegen een verstekvonnis, waarbij de verzettermijn pas begint te lopen nadat (kort gezegd) het vonnis of in persoon is betekend of de veroordeelde een daad van bekendheid verricht.

Wij hebben niet de indruk dat de diverse meldingen van faillissementsfraude die wij hebben gedaan bij het daarvoor ingerichte meldpunt, altijd adequaat zijn afgehandeld. De behandeling van meldingen neemt doorgaans vele weken tot maanden in beslag, hoewel er vaak juist snel en adequaat handelen vereist is. Het leek er in onze ogen soms op alsof de politie en FIOD vooral op zoek waren naar redenen om niet in actie te hoeven komen.¹¹ Wij hebben de indruk dat de verklaring hiervoor gelegen is in het feit dat de betrokken diensten overbelast zijn.

Alleen wanneer politie en FIOD adequaat (kunnen) inspelen op de meldingen die zijn ontvangen van curatoren heeft de fraudesignalerende taak van de curator zin. Zolang politie en FIOD over onvoldoende (opsporings-)capaciteit beschikken, is de curator die fraude signaleert te vaak een 'roepende in de woestijn' die vervolgens ook nog de ondankbare taak heeft om aan benadeelde partijen (schuldeisers) uit te moeten leggen waarom niemand iets onderneemt richting de fraudeurs. Deze gang van zaken schaadt het vertrouwen in de rechtsstaat en moedigt misbruik en fraude aan. Wij roepen de wetgever daarom op stevig te investeren in een versterking van de capaciteit van politie en FIOD.

VII. Administratie en informatie

In het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet is geregeld dat een onderneming een deugdelijke administratie moet voeren en dat deze ook aan de curator moet worden overhandigd wanneer de onderneming failliet gaat.¹² Uit de administratie moeten de rechten en verplichtingen blijken van de gefailleerde rechtspersoon.

Zonder deugdelijke administratie kan een curator zijn werk niet goed verrichten. Zonder inzicht in de rechten en verplichtingen blijken van de gefailleerde rechtspersoon weet de curator niet goed waar hij moet beginnen met zijn werkzaamheden en bestaat een groot risico dat hij bezittingen of schulden over het hoofd ziet. Ook voor een goed onderzoek naar de oorzaken van het faillissement en de vraag of er onrechtmatige transacties hebben plaatsgevonden voorafgaand aan het faillissement is een complete en goed geordende administratie essentieel.

In de praktijk zien wij dat het regelmatig voorkomt dat gefailleerde ondernemingen niet hebben voldaan aan hun administratieplicht en niet voldoen aan hun informatieverplichtingen tegenover de curator. Zeker bij kleinere ondernemingen speelt regelmatig het probleem dat zij al enige tijd geen geld meer hebben gehad om hun boekhouder of accountant te betalen, zodat de administratie hopeloos achterloopt. Daarnaast komen we regelmatig tegen dat malafide bestuurders hun administratie- en informatieplichten opzettelijk niet serieus nemen.

De recente versterking van de wetgeving in de Faillissementswet op dit terrein is een nuttige stap gebleken. Dankzij de duidelijkere bepalingen die nu in art. 105 Fw e.v. zijn opgenomen zijn wij er de afgelopen jaren meermaals in geslaagd informatie boven tafel te krijgen die zonder die wetgeving waarschijnlijk minder goed beschikbaar was gekomen.

¹¹ Uit de summiere terugkoppeling die wij ontvingen viel vaak af te leiden dat de politie of FIOD meende dat de bewijsstukken die bij onze melding waren gevoegd, in strafrechtelijke zin nog geen sluitend bewijs van fraude opleverden. Daarbij zien de politie en FIOD in onze optiek soms over het hoofd dat wij als curatoren niet over de opsporingsbevoegdheden beschikken die zij wel kunnen inzetten. Het is daarom niet *fair* om van curatoren te verlangen dat zij bij hun melding al een zodanige hoeveelheid bewijs leveren dat er geheel geen aanvullend (politie)onderzoek meer nodig is om een strafrechtelijke veroordeling te verkrijgen. In onze optiek zouden politie en FIOD op basis van de meldingen van curatoren vooral moeten beoordelen of er sprake is van een voldoende concrete *aanwijzing* van fraude, die nader (politie)onderzoek rechtvaardigt.

¹² Art. 3:15i BW, art. 2:10 BW en art. 105 Fw e.v.

Toch schatten wij in dat nog steeds de helft van alle faillissementen die wij behandelen er sprake is van tekortkomingen in de informatievoorziening richting de curator.

De belangrijkste sanctie op schending van de informatievoorziening richting de curator ligt volgens de huidige wetssystematiek in het strafrecht.¹³ De praktijk wijst echter uit dat deze overtredingen slechts bij hoge uitzondering werkelijk worden vervolgd. Wanneer vervolgens ook gerechtelijke bevelen tot inbewaringstelling niet door de politie worden uitgevoerd en de boedel niet over middelen beschikt om de bestuurder te dagvaarden, blijft de curator – en in zijn verlengde: de gezamenlijke schuldeisers – alsnog met lege handen staan.¹⁴

Het is ons bekend dat er juridische auteurs zijn die ervoor pleiten om de wettelijke koppeling tussen schending van de administratie- en publicatieplicht en bestuurdersaansprakelijkheid af te schaffen of minder hard te maken.¹⁵ Wij zijn het niet eens met dat pleidooi. In onze optiek bevat de wetgeving op dit gebied voldoende waarborgen die ervoor zorgen dat deze koppeling niet onredelijk uitwerkt en er altijd ruimte blijft voor maatwerk door de rechter die over het handelen van individuele bestuurders moet beslissen.¹⁶ Wij zouden er op deze plaats zelfs voor willen pleiten om een gelijksoortige koppeling aan te leggen tussen schending van de informatieplichten van art. 105 Fw e.v. en aansprakelijkheid voor het volledige boedeltekort.¹⁷ Op deze manier wordt hopelijk een effectievere prikkel gegeven aan bestuurders en derden om alle informatie waarover zij beschikken, volledig aan de curator te verstrekken. Door de curator op dit punt met effectievere pressiemiddelen uit te rusten, kan de druk op de strafrechtketen wellicht ook worden verlicht.

VIII. Informatievoorziening door de curator

In faillissementen van ondernemingen worden faillissementsverslagen van de curator periodiek gepubliceerd via de website insolventies.rechtspraak.nl. Dit is een gebruiksvriendelijk systeem waarover wij zeer te spreken zijn. In onze optiek zijn de verslagen die op deze manier gepubliceerd worden, in veruit de meeste gevallen uitstekend geschikt voor individuele belanghebbenden om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in een faillissement.¹⁸

¹³ De curator kan de bestuurder ook civielrechtelijk aanspreken wegens schending van de informatieplicht – schending van die plicht is immers ook onrechtmatig zoals bedoeld in art. 6:162 BW – maar omdat het voor de curator erg lastig is om aan te tonen welke schade de boedel door die schending van de informatieplicht precies heeft opgelopen, loopt deze civielrechtelijke weg in de praktijk al snel dood.

¹⁴ Zie onderdeel VI. van deze reactie.

¹⁵ Vgl. art. 2:248 BW. Zie voor de kritiek op deze wetgeving bijvoorbeeld recentelijk nog J.B. Wezeman, “Feiten, ficties en vermoedens”, *O&F* 2021-4, p. 3-6.

¹⁶ Zie bijvoorbeeld art. 2:248 lid 4 BW.

¹⁷ Schending van de informatieplicht zou dan moeten leiden tot de onweerlegbare vaststelling dat het bestuur haar taak onbehoorlijk heeft vervuld (immers: ook na de faillietverklaring blijft het bestuur in functie en vanaf dat moment behoort het informeren van de curator tot de taken van het bestuur) en het bewijsvermoeden dat het boedeltekort een gevolg is van die schending. Dit bewijsvermoeden zou weerlegbaar moeten zijn, zoals het vermoeden van art. 2:248 BW dat ook is. Wanneer het bestuur kan aantonen dat de omvang van het boedeltekort niet is vergroot door de schending van de informatieplicht, zou het bestuur redelijkerwijs niet voor het volledige boedeltekort aansprakelijk moeten zijn maar wel voor de extra faillissementskosten die hun schending van de informatieplicht hebben veroorzaakt.

¹⁸ Wij zien wel grote verschillen tussen curatoren als het gaat om de mate van detail en de wijze waarop de verslagen worden gevuld. Op dit vlak zou Recofa met concrete richtlijnen kunnen zorgen voor meer stroomlijning. Rechters-commissarissen kunnen curatoren hier dan zonnodig ook effectiever op aanspreken. Ingrijpen van de wetgever lijkt ons op dit punt niet nodig.

Tegelijkertijd merken wij dat partijen die betrokken zijn bij het faillissement regelmatig behoefte hebben aan individueel contact met de curator. De curator (of één van zijn medewerkers) hoort dergelijke partijen binnen redelijke grenzen te woord te staan. Hier ontstaat soms een spanningsveld, zeker wanneer vrijwel zeker is dat de partij die contact zoekt geen enkele betaling zal krijgen vanuit het faillissement. In die gevallen moet de curator soms kostbare tijd besteden aan de communicatie met die individuele partij, welke tijdbesteding ten laste gaat van de partijen die wél een uitkering krijgen (bijvoorbeeld de Belastingdienst en UWV). Omdat er geen nauwkeurige wettelijke regels zijn over de manier waarop curatoren hun informatievoorziening aan individuele betrokkenen vormgeven – en waar de ‘redelijke grenzen’ liggen – ontstaat hierover wel eens discussie.

Hoewel wij de behoefte van betrokkenen bij het faillissement begrijpen om zo veel mogelijk informatie te verkrijgen, zien wij ook de noodzaak om dit ‘recht op informatie’ op een redelijke manier te begrenzen. Dat geldt zeker in faillissementen van natuurlijke personen, waarin de verstrekking van informatie aan derden al snel op gespannen voet komt te staan met de privacywetgeving.

Als de wetgever al zou overwegen aanvullende wettelijke informatieverplichtingen richting derden aan de curator op te leggen – waar wij niet direct de noodzaak van inzien – zouden wij ervoor willen pleiten om die verplichtingen duidelijk in te kaderen door specifiek te beschrijven welke informatie wel en niet verstrekt mag of kan worden. Het lijkt ons ook nuttig de curator in dat geval een wettelijke bevoegdheid te geven om bij elk verzoek tot informatieverstrekking een belangenafweging te maken tussen enerzijds het boedelbelang en anderzijds het belang van de verzoeker bij de gevraagde informatie. Die belangenafweging zou idealiter door de rechter-commissaris moeten worden getoetst.¹⁹ Daarbij geven wij ook in overweging dat dit soort nieuwe wetgeving in lijn zou moeten zijn met de AVG, om te voorkomen dat de curator in een conflict van plichten belandt.²⁰

IX. Nieuwe regelgeving rondom turboliquidatie

Het is ons bekend dat de wetgever overweegt aanvullende regels in te voeren rondom de ontbinding van rechtspersonen waarbij geen vereffening van het vermogen meer plaatsvindt (de zogenoemde turboliquidatie). Eén van de doeleinden van deze nieuwe regelgeving is het verminderen van misbruik van dit instrument. Hoewel wij de behoefte begrijpen om misbruik van de turboliquidatie tegen te gaan, roepen wij de wetgever op om oog te hebben voor onbedoelde effecten die nieuwe regelgeving op dit terrein kan hebben op de faillissementspraktijk. Wij lichten dit toe.

De turboliquidatie wordt in de ondernemingsrechtelijke praktijk veelvuldig gebruikt om entiteiten waarvan het bestaan geen enkel doel meer dient, efficiënt ‘op te ruimen’. Zeker wanneer de entiteit geen activiteiten meer uitoefent, geen bezittingen meer heeft en het ook niet aannemelijk is dat de entiteit nog enige bezitting zal gaan verkrijgen, valt er niets te vereffenen. Een faillissement heeft in die situaties geen enkele toegevoegde waarde – ook niet wanneer de betrokken entiteit nog (meerdere) schulden heeft. Een curator kan in een dergelijk geval immers ook niets meer voor de crediteuren betekenen.

¹⁹ Door deze werkwijze kan voorkomen worden dat deze discussie zich via de route van art. 843a Rv kanaliseren. Procedures op grond van art. 843a Rv zijn vaak kostbare procedures met een langere doorlooptijd dan een ‘procedure’ bij de rechter-commissaris. Bovendien is de rechter-commissaris in onze optiek beter dan de gewone rechter in staat om de belangenafweging door de curator te toetsen. De rechter-commissaris is doorgaans immers al op de hoogte van de belangrijkste omstandigheden van het faillissement.

²⁰ Tevens zou het nuttig zijn om expliciet in de wet te regelen dat wanneer de curator voldoet aan een wettelijke verplichting tot informatieverstrekking, hij door derden niet aansprakelijk gehouden kan worden voor de gevolgen daarvan.

Wanneer het doorvoeren van een turboliquidatie aan méér regels gebonden gaat worden, zoals publicatie-, rapportage- en informatieverplichtingen, nemen daardoor automatisch de kosten toe die gepaard gaan met het verzorgen van een dergelijke turboliquidatie. Wij voorzien dat ondernemers die dergelijke kosten willen vermijden, in de toekomst vaker het eigen faillissement van de betrokken entiteit zullen gaan aanvragen. Op die relatief goedkope manier worden dan de kosten van het ‘opruimen’ van de entiteit eenvoudig op een andere partij (de curator) afgewenteld. Zeker wanneer er geen bezittingen (meer) zijn en het niet aannemelijk is dat de entiteit nog enige bezitting zal gaan verkrijgen, levert dit een extra belasting op van rechters-commissarissen en curatoren zonder dat hier enige partij beter van wordt.

Bij het invoeren van nieuwe regels voor turboliquidaties lijkt het ons daarom zinvol steeds in het achterhoofd te blijven houden dat bij het overgrote deel van de turboliquidaties géén sprake is van misbruiksituaties. Vanuit deze gedachtegang is het niet logisch om voor te schrijven dat bij elke turboliquidatie allerlei (financiële) informatie gedeeld en gepubliceerd moet worden. De nieuwe regels zouden, wat ons betreft, beperkt kunnen blijven tot situaties waarin een schuldeiser zich benadeeld voelt. Door die schuldeiser een wettelijk recht te geven om bepaalde informatie op te vragen bij de bewaarder van boeken en bescheiden kan worden vermeden dat de kosten van de turboliquidatie in 100% van de gevallen toenemen terwijl er misschien in slechts 1% van de gevallen sprake is van misbruik. Door de regelgeving op deze manier gericht in te zetten, wordt hopelijk een ‘waterbed-effect’ richting de insolventiepraktijk voorkomen.

X. Reorganisatie en sanering van schulden

De Nederlandse Faillissementswet kent al geruime tijd regelingen die erop gericht zijn om schuldenaren weer financieel gezond te maken. Daarbij doelen wij met name op de regelingen rondom het faillissementsakkoord, het surseance-akkoord en de schuldsaneringsregeling (WSNP). Recentelijk werd hier met de Wet Homologatie Onderhands Akkoord (WHOA) een nieuw instrument aan toegevoegd.

Eén van de vragen die in het consultatiedocument aan de orde gesteld zijn is of deze verschillende instrumenten allemaal nog meerwaarde hebben. Wij menen dat in elk geval het faillissementsakkoord, de WSNP en de WHOA ieder afzonderlijk absoluut meerwaarde hebben. De WHOA biedt in het bijzonder een oplossing voor ondernemingen in ‘tien voor twaalf’-achtige situaties die in de kern nog wel gezond (te maken) zijn.²¹ Het faillissementsakkoord is een passend middel voor de sanering van schulden bij schuldenaren die al hebben opgehouden te betalen.²² De WSNP heeft toegevoegde waarde voor bepaalde natuurlijke personen met hoge privéschulden.²³

Voor het surseance-akkoord geldt dat wij de praktische meerwaarde minder duidelijk vinden. Hoewel ook dit instrument bij wijze van (hoge) uitzondering wel eens tot een succesvolle sanering van een onderneming leidt, geldt dat toepassing van de surseance-regeling vaak niet effectief is. Een onderneming die surseance van betaling verkrijgt moet gedurende de surseance nog steeds haar werknemers, de Belastingdienst en de separatisten (zoals de bank) blijven betalen.²⁴ In de meeste gevallen kan de onderneming dat

²¹ De WHOA kan ook gebruikt worden om te komen tot een ordentelijke staking van een onderneming en verdeling van de activa onder de schuldeisers (een liquidatie-akkoord).

²² Voor hen staat toegang tot de WHOA dus niet open. Zie art. 370 Fw waarin gesproken wordt over een situatie waarin het ‘aannemelijk is’ dat de schuldenaar met het betalen van zijn schulden ‘niet zal kunnen voortgaan’ (in toekomstige tijd geformuleerd).

²³ Zeker wanneer de betrokken natuurlijke persoon niet de meerderheden van stemmen onder zijn schuldeisers kan verzamelen die benodigd zijn voor het aannemen van een faillissementsakkoord, biedt de WSNP toch de mogelijkheid van een ‘schone lei’.

²⁴ Art. 232 Fw.

niet, en mondt de surseance uit in een faillissement. Onze verwachting is dat het kleine aantal ondernemingen dat tot nu toe nog gebruik maakte van de surseance van betaling, in de toekomst gebruik zal gaan maken van de WHOA. Toch zien wij hierin niet direct reden om de surseance-regeling uit de wet te schrappen. In onze optiek zit de surseance-regeling ook niemand echt in de weg.

XI. Aanbevelingen

Samenvattend doen wij de volgende aanbevelingen:

- Schaf het pluraliteitsvereiste voor faillietverklaring af;
- Voer als wettelijk vereiste voor faillietverklaring in dat de aanwezigheid van activa door de aanvrager of aangever van het faillissement aannemelijk moet worden gemaakt (inclusief ambtshalve toetsing door de rechter);
- Voer een verplichting in tot het verrichten van een betaling aan de Staatskas bij de oprichting van rechtspersonen of de inschrijving in het handelsregister, welk bedrag bij faillietverklaring geldt als basisvergoeding voor de curator;
- Pas de regelgeving rondom griffierechten aan, zodat ook een curator met een lege boedel toegang heeft tot de rechter;
- Vergoot de opsporingscapaciteit bij politie en OM in het kader van de bestrijding van fraude en schendingen van de wettelijke inlichtingen- en administratieplicht;
- Voer een vergoedingsregeling in waarmee het vorderen van een civielrechtelijke bestuursverbod door de curator bij grove fraudeurs wordt gestimuleerd;
- Pas het Wetboek van Strafrecht aan, zodat het opzetten van of medewerken aan schijnconstructies ter ontwijking van een civielrechtelijk bestuursverbod expliciet strafbaar wordt gesteld (en creëer capaciteit om hierop te handhaven);
- Verbeter de wetgeving op het gebied van het civielrechtelijk bestuursverbod om te waarborgen dat ook verstekveroordelingen effect hebben;
- Versterk de informatieplicht van bestuurders tegenover de curator door een wettelijke koppeling aan te leggen met aansprakelijkheid voor het boedeltekort;
- Houd bij de invoering van nieuwe regels en taken voor curatoren rekening met de bekostiging van de (extra) werkzaamheden en risico's die deze wijzigingen met zich meebrengen;
- Zorg er bij de invoering van nieuwe regels rondom de turboliquidatie voor dat de regels niet leiden tot extra rompslomp en kosten in (de meerderheid van de) gevallen waarin er géén sprake is van misbruik.

Wij hopen met de bovenstaande reactie een nuttige bijdrage te hebben geleverd aan deze consultatie. Met veel interesse zullen wij de verdere ontwikkelingen op dit terrein blijven volgen.

Hoogachtend,
mede namens mr. E.C. (Edward) van Lent

mr. R.A.G. (Ruud) de Vaan
Advocaat en curator